

> Retouradres: Sir Winston Churchillaan 293 2280 DT Rijswijk

Aan
Ministerie van Buitenlandse Zaken
Directie Afrika
Cluster Ambtsberichten en Terugkeer
Postbus 20061
2500 EB Den Haag

Bordewijklaan 62
2591 XR Den Haag
Sir Winston Churchillaan 293
2280 DT RIJSWIJK

T +31 88 0430430
werkdagen van 9.00 tot 17.00

www.ind.nl

Datum
20-04-2017

Bijlagen
--

Datum 20 april 2017

Betreft Terms of Reference voor algemeen ambtsbericht Zuid- en Centraal-Somalië

Geachte,

Hierbij zend ik u, onder verwijzing naar de afspraken tussen het Ministerie van Veiligheid en Justitie en het Ministerie van Buitenlandse Zaken, een overzicht met aandachtspunten die met het oog op de beleidsvorming door de Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie en de uitvoeringspraktijk van de IND bespreking behoeven in het door u uit te brengen ambtsbericht met betrekking tot de algemene situatie in Zuid- en Centraal-Somalië.

Ik verzoek u de onderstaande onderwerpen te behandelen en in uw ambtsbericht expliciet melding te maken van reeds door u geschreven openbaar gemaakte (deel)ambtsberichten over Zuid- en Centraal-Somalië.

Input van maatschappelijke relevante organisaties is betrokken bij de totstandkoming van deze brief.

1. Landeninformatie

1.1. Politieke ontwikkelingen

- 1.1.1. Kunt u een beschrijving geven van de belangrijkste politieke ontwikkelingen in Zuid- en Centraal-Somalië sinds het vorige algemeen ambtsbericht en de informatie uit het ambtsbericht actualiseren? Kunt u daarbij specifiek ingaan op de volgende vragen:

Somali Federal Government (SFG)

- 1.1.2. Wat zijn de laatste ontwikkelingen met betrekking tot de SFG? Welke maatregelen zijn inmiddels genomen op het gebied van bestuur, corruptiebestrijding, rechtspraak en veiligheid?
- 1.1.3. In welke gebieden in Zuid- en Centraal-Somalië heeft de SFG/AMISOM momenteel (*de facto*) wel, en waar niet de macht in handen? Welke ontwikkelingen hebben zich in dit verband voorgedaan gedurende de verslagperiode? Kunt u hierbij in het bijzonder ingaan op de plaats Marka?
- 1.1.4. Indien een gebied is "bevrijd" van Al-Shabaab, is het dan ook veilig? Zo ja, kunt u hierbij aangeven of dit van bepaalde factoren afhangt, en of

de situatie dan voor bepaalde groepen mensen veiliger/onveiliger is dan voor anderen?

- 1.1.5 In welke gebieden hebben militias (andere dan Al-Shabaab) de macht in handen?
- 1.1.7. Hoe is het gesteld met de bereikbaarheid van de bevrijde gebieden? Op welke wijze en onder welke voorwaarden (bijvoorbeeld alleen in konvooi) kan men reizen naar deze gebieden? Als er wegblokkades zijn wie hebben deze dan in handen en wordt er dan ook gekeken naar clanaffiniteit?

Al-Shabaab

- 1.1.8. Wat zijn de recente ontwikkelingen binnen Al-Shabaab? In hoeverre is er sprake van verdere radicalisering, en is er sprake van groei of afname van aanhang? Kunt u hierbij aangeven of er zich binnen Al-Shabaab een splitsing heeft voorgedaan waarbij twee facties zijn ontstaan, te weten een factie gelieerd aan Al-Qaeda en een factie gelieerd aan ISIS?
- 1.1.9. In welke gebieden in Somalië oefent Al-Shabaab thans de macht uit? En in welke gebieden niet (meer)? Hoe is de mensenrechtensituatie in de gebieden die onder controle staan van Al-Shabaab?
- 1.1.10. Is er sprake van gedwongen rekrutering door Al-Shabaab en/of andere militias en zo ja, welke groeperingen lopen in dit verband risico?
- 1.1.11. Kunt u aangeven in hoeverre Al-Shabaab actief is buiten Zuid- en Centraal-Somalië? En dan met name in Puntland, Somaliland en Kenia.

1.2. Veiligheidssituatie

Algemeen

- 1.2.1. Ik verzoek u een beschrijving te geven van de veiligheidssituatie in Zuid- en Centraal-Somalië en daarbij zoveel mogelijk per regio aan te geven hoe de situatie zich in de verslagperiode heeft ontwikkeld. Hetzelfde geldt voor de belangrijkste steden in Zuid- en Centraal-Somalië. Indien u spreekt over een wijziging van de situatie in een regio, kunt u dan toelichten waaruit deze wijziging feitelijk bestond?
  - 1.2.1.1. Ik verzoek u hierbij te volstaan met een beschrijving van de feitelijke situatie (waar vinden gevechten en andere soorten van geweld zoals bijv. banditisme plaats)? Kunt u hierbij tevens aangeven of piraterij ook onder banditisme valt? Indien dit het geval is kunt u dan aangeven of piraterij in georganiseerd verband plaatsvindt of niet?
  - 1.2.1.2. Vindt er ronseling plaats en zo ja, waar, door wie en op welke schaal?
  - 1.2.1.3. Ik verzoek u bij de beschrijving aan te geven op welke schaal er gevechten plaatsvinden en welke gevolgen deze hebben voor de burgerbevolking. Kunt u aangeven hoeveel geweldsincidenten er per regio hebben plaatsgevonden en hoeveel burgerslachtoffers (doden en gewonden) er per regio zijn gevallen de afgelopen periode?
    - 1.2.1.3.1. Kunt u hierbij aangeven of het gericht of willekeurig geweld betreft en indien het gericht geweld betreft, tegen wie het geweld gericht is?

Mogadishu.

- 1.2.2. Kunt u de beschrijving van de veiligheidssituatie in Mogadishu actualiseren?
- 1.2.3. In welke mate is Al-Shabaab, dan wel andere groeperingen, in staat aanslagen te plegen in de stad?
- 1.2.4. Is de veiligheidssituatie verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven en waaruit blijkt dit? Verschilt dit tussen de wijken?
- 1.2.5. Zijn er meer of minder aanslagen en veiligheidsincidenten ten opzichte van de vorige verslagperiode?
- 1.2.6. Zijn er bepaalde groepen die meer gevaar lopen dan anderen? Zo ja, welke groepen?
- 1.2.7. In hoeverre lopen gewone burgers veiligheidsrisico's?
- 1.2.8. Hoe is het gesteld met de veiligheidssituatie van de toegangswegen naar en van de internationale luchthaven, en de veiligheidssituatie op de internationale luchthaven zelf? Kunt u een overzicht geven van eventuele veiligheidsincidenten?

Overige delen van Zuid- en Centraal-Somalië

- 1.2.9. Is de veiligheidssituatie verbeterd, verslechterd of gelijk gebleven en waaruit blijkt dit?
- 1.2.10. Waar hebben conflicten plaatsgevonden? Hebben de autoriteiten al meer delen onder controle?
- 1.2.11. Hoe zijn de actuele mogelijkheden voor clanbescherming in Zuid- en Centraal-Somalië?
- 1.2.12. Hoe zijn de mogelijkheden voor personen om zich elders in Zuid- en Centraal-Somalië te handhaven als zij problemen ondervinden (in Al-Shabaab-gebied) of daarbuiten. Wie kan zich waar staande houden en onder welke voorwaarden? Welke rol speelt het hebben van een sociaal netwerk hierbij?
- 1.2.13. Kunt u ingaan op de positie en aanwezigheid van humanitaire hulporganisaties, is hierin iets veranderd?
- 1.2.14. Hoe is het gesteld met de toegang van hulporganisaties tot mensen die humanitaire hulp nodig hebben?
- 1.2.15. Hoe is de veiligheidssituatie in de gebieden die niet of nauwelijks door hulporganisaties bereikt kunnen worden, de zgn. 'zwarte gebieden'?

1.3. *Documenten*

- 1.3.1. Kunt u de informatie over documenten in het vorige ambtsbericht actualiseren? Wilt u specifiek aandacht besteden aan de volgende vragen:
- 1.3.2. Is het nog steeds zo dat documenten geen belangrijke rol spelen binnen Somalië, ook niet in het verkeer tussen Zuid- en Centraal-Somalië en Puntland en Somaliland? Klopt het nog dat voor het reizen binnen Zuid- en Centraal-Somalië geen documenten vereist zijn?
- 1.3.3. Zijn er wijzigingen in de procedure van aanvragen en afgifte van identiteit- en reisdocumenten?
- 1.3.4. Kunt u actuele informatie geven over de praktische mogelijkheden van documentfraude?
- 1.3.5. Hoe is de controle op de registratie van nieuwe paspoorten bij de centrale database? Welke instanties hebben toegang tot deze centrale database?
- 1.3.6. Door welke landen worden Somalische paspoorten inmiddels geaccepteerd?
- 1.3.7. Zijn er stappen gezet in de vorming van een centrale burgerlijke stand?

- 1.3.8. Is er inmiddels een centrale instantie die geboorteakten afgeeft? Zo ja, hoe verloopt de procedure? Op welke wijze wordt de identiteit vastgesteld?
- 1.3.9. Is er inmiddels een centrale instantie die huwelijken registreert in Zuid- en Centraal-Somalië? Zo ja, hoe verloopt de procedure?
- 1.3.10. Legaliseren de autoriteiten documenten? Zo ja, welke instanties? Welke documenten worden gelegaliseerd (geboorteakten, huwelijksakten, diploma's?

2. Mensenrechten

Kunt u de informatie over mensenrechten actualiseren? Kunt u daar waar relevant, bij de hieronder genoemde onderwerpen, aandacht besteden aan de positie van minderjarigen?

2.1. Juridische context

- 2.1.1. Verdragen
- 2.1.2. Grondwet
- 2.1.3. Overige nationale wetgeving

2.2. Toezicht en rechtsbescherming

- 2.2.1. Kunt u de informatie over aangiftemogelijkheden bij de politie actualiseren?
- 2.2.2. In hoeverre is er sprake van corruptie en geweldsuitingen bij de politie? Wat doet de regering om dit uit te bannen?
- 2.2.3. Heeft de SFG inmiddels maatregelen genomen om rechtsbescherming en toezicht te verbeteren?

2.3. Naleving en schendingen

- 2.3.1. Vrijheid van meningsuiting, incl. persvrijheid
  - 2.3.1.1. Zijn er indicaties dat (lokale of landelijke) overheden en/of rebellengroeperingen het gebruik van internet en mobiele telefoonverkeer (inclusief sms-berichten) controleren, monitoren en filteren?
  - 2.3.1.2. Kunt u ingaan op de veiligheidssituatie van journalisten?
  - 2.3.1.3. Hoe is de stand van zaken met betrekking tot de voorgenomen Communicatiewet en herziening van de Mediawet?
- 2.3.2. Vrijheid van vereniging en vergadering
- 2.3.3. Vrijheid van godsdienst en levensovertuiging
- 2.3.4. Bewegingsvrijheid
  - 2.3.4.1. Wat is de actuele situatie met betrekking tot bewegingsvrijheid en de risico's van reizen binnen Zuid- en Centraal-Somalië? Kunt u de informatie over checkpoints en roadblocks zoveel mogelijk actualiseren? Kunt u hierbij een overzicht geven naar welke steden over land gereisd kan worden zonder daarbij door Al-Shabaab gebied te hoeven reizen.
  - 2.3.4.2. Kunt u de informatie over vliegverkeer en reguliere passagiersvluchten vanaf Mogadishu actualiseren? Ook naar andere steden binnen Zuid- en Centraal-Somalië. Kunt u hierbij een overzicht geven op welke steden er gevlogen wordt en door welke maatschappijen?

2.3.4.3. Indien er over land gereisd wordt vanaf de luchthaven in Mogadishu, welke veiligheidsrisico's kan men dan onderweg tegenkomen, zowel in de directe omgeving van de luchthaven (de toegangswegen naar de luchthaven), als in den lande? Zowel van de zijde van Al-Shabaab, als van andere actoren. Lopen bepaalde categorieën personen (geslacht, etniciteit) meer risico dan anderen?

2.3.4.4. Wat zijn de eventuele veiligheidsrisico's voor een (uit het westen) terugkerende Somaliër die niet in het bezit is van een identiteitsdocument, op het moment dat hij vanaf de luchthaven van Mogadishu verder reist door de stad en zich bij checkpoints moet identificeren?

2.3.5. Rechtsgang

2.3.5.1. Kunt u de informatie over rechtshandhaving in Zuid- en Centraal-Somalië actualiseren? Kunt u hierbij in het bijzonder aandacht besteden aan de rechtspositie van minderheidsgroepen, vrouwen en ontheemden?

2.3.5.2. Kunt u de informatie actualiseren over de sharia in Somalië, en over de wijze waarop en door welke instantie(s) deze wordt gehandhaafd?

2.3.6. Arrestaties, bewaring en detenties

2.3.6.1. Kunt u een update geven van de omstandigheden in detentie?

2.3.6.2. Worden er daders/verdachten in het algemeen vervolgd en bestraft voor handelingen als marteling, ernstige mishandeling en verkrachting? Zo niet, wat is de reden voor het feit dat de overheid hen voor deze feiten niet vervolgt en/of bestraft? Bij daders/verdachten gaat het om overheidsfunctionarissen of om personen die behoren tot een groepering die de facto de overheid vormt in een bepaald gebied; dus niet om private personen.

2.3.7. Mishandeling en foltering

2.3.7.1. Zijn in de verslagperiode vanwege de shariawetgeving nog doodstraffen en lijfstraffen zoals zweepslagen en amputaties opgelegd?

2.3.8. Verdwijningen en ontvoeringen

2.3.9. Buitengerechtelijke executies en moorden

2.3.10. Doodstraf

2.3.10.1. Kunt u aangeven of en zo ja hoe vaak de doodstraf is opgelegd en uitgevoerd door rechtbanken en shariahoven?

2.4. *Positie van specifieke groepen*

Kunt u, daar waar relevant, bij de hieronder genoemde groepen aandacht besteden aan de positie van minderjarigen?

2.4.1. Leden van oppositiepartijen / politieke activisten

2.4.2. Etnische minderheden, beroepsgroepen en specifieke clans

- 2.4.2.1. Wat is de actuele positie en veiligheidssituatie van de verschillende (etnische) minderheidsgroepen in Zuid- en Centraal-Somalië? Kunt u daarbij aandacht geven aan eventuele verschillen tussen de regio's (indien een minderheid voorkomt in meer dan één regio) en tussen verschillende minderheidsgroepen? Kunt u hierbij een onderscheid maken tussen gebieden onder controle van de SFG en die onder Al-Shabaab?
- 2.4.2.2. In hoeverre hebben personen van etnische minderheidsgroepen of beroepsgroepen te maken met geweld of ernstige mensenrechtenschendingen (zoals moord, verkrachting, mishandeling, intimidatie of beroving)? Is deze situatie anders dan voor personen die tot een Somali-hoofdclan behoren?
- 2.4.2.3. In hoeverre kunnen minderheden in dergelijke gevallen bescherming inroepen van meerderheidsclans?
- 2.4.2.4. Kunt u de informatie over de Reer Hamar/Benadiri in Somalië, in en buiten Mogadishu actualiseren?
- 2.4.2.5. Kunt u ingaan op de actuele situatie van huwelijken tussen een lid van een meerderheidsclan en een minderheid? Is hier nog steeds sprake van grote uitzonderingen of komen zij vaker voor? Hoe worden dergelijke gemengd gehuwden behandeld door de bevolking en de machthebbers (SFG en Al-Shabaab)? Verschilt dit per regio, is er een verschil tussen urbane en rurale gebieden?

2.4.3. Vrouwen

Ik verzoek u een beknopte schets te geven van de positie van vrouwen en daarbij in het bijzonder aandacht te besteden aan de volgende vragen:

- 2.4.3.1. Kunt u de informatie updaten ten aanzien van de situatie van vrouwen onder de sharia zoals deze door Al-Shabaab wordt uitgeoefend?
- 2.4.3.2. Kunt u een update geven van de positie van alleenstaande vrouwen? Kunt u daarbij een onderscheid maken tussen alleenstaande vrouwen die wel en die niet behoren tot een minderheidsgroep?
- 2.4.3.3. Welke rechten hebben alleenstaande vrouwen onder Al-Shabaab? Kunt u een update geven van de informatie over seksueel en huiselijk geweld? Is er een toename of afname waar te nemen ten aanzien van omvang en aard van verkrachting/*gender-based* seksueel geweld van vrouwen in Zuid- en Centraal-Somalië en ontheemdennerzettingen? Kunt u daarbij een onderscheid maken tussen vrouwen die wel en die niet behoren tot een minderheidsgroep?
- 2.4.3.4. Zijn er opvangmogelijkheden (vanwege de overheid of particuliere instellingen) voor vrouwen die zich willen onttrekken aan het geweld?
- 2.4.3.5. Kunt u de informatie over vrouwelijke genitale verminking (FGM) actualiseren? Kunt u hierbij aangeven of er een toe- dan wel afname is van het aantal gevallen? Is hierbij een onderscheid te maken naar de verschillende bevolkingsgroepen, religies, regio's, platteland/stad en opleidingsniveau?

2.4.4. LHBT's

- 2.4.4.1. Kunt u de informatie over de situatie in Somalië voor LHBT's actualiseren?
  - 2.4.4.2. Voeren de autoriteiten een actief vervolgingsbeleid tegen LHBT's? Kunt u hierbij een onderscheid maken tussen Zuid- en Centraal-Somalië (wel en niet Al-Shabaab-gebied)?
  - 2.4.4.3. Zijn er in de verslagperiode mensen veroordeeld vanwege LHBT gedragingen of geaardheid, en zo ja, wat was de straf?
  - 2.4.4.4. Kan het bekend zijn van (toegeschreven) LHBT gedragingen of geaardheid van een persoon in praktijk leiden tot onevenredige of discriminatoire bestraffing of tenuitvoerlegging van een straf die wordt opgelegd bij (strafrechtelijke) vervolging wegens een algemeen delict?
  - 2.4.4.5. Ik verzoek u in te gaan op mogelijke ernstige gevallen van discriminatie van LHBT's door de autoriteiten en/of door medeburgers. Indien LHBT's ernstige problemen van medeburgers ondervinden, met de gevolgen zoals hier bedoeld, bieden de autoriteiten daadwerkelijk bescherming hiertegen?
  - 2.4.4.6. Hoe rapporteren de media en de internationale mensenrechtenorganisaties over de situatie van LHBT's?
- 2.4.5. Minderjarigen
- 2.4.5.1. Kunt u de informatie over de situatie in Somalië voor (alleenstaande) minderjarigen updaten?
  - 2.4.5.2. Kunt u de informatie over kindsoldaten en over hun rekrutering actualiseren? Kunt u aangeven hoe de SFG strijdkrachten in de van Al-Shabaab bevrijde gebieden omgaan met integratie van de lokale milities? Veel van deze milities maken gebruik van kindsoldaten. Wat gebeurt er met deze kindsoldaten?
  - 2.4.5.3. Zijn er inmiddels herintegratieprogramma's, opvang- en begeleidingsmogelijkheden voor ex-kindsoldaten in Somalië?
  - 2.4.5.4. Kunt u de informatie over opvangmogelijkheden voor alleenstaande minderjarigen en straatkinderen actualiseren?
  - 2.4.5.5. Zijn er overheidsinstellingen belast met de opvang van alleenstaande minderjarigen in het algemeen en opvang van repatrianten in het bijzonder? Zo ja, kunt u de opvang beschrijven? Wordt door de betreffende instantie gepoogd het kind bij familie onder te brengen?
  - 2.4.5.6. Kunt u de informatie actualiseren over Ngo's die actief zijn in de opvang van alleenstaande minderjarigen?

3. Vluchtelingen en ontheemden

3.1. Ontheemden- en vluchtelingenstroom

- 3.1.1. Kunt u een feitelijke beschrijving geven van de actuele ontheemden- en vluchtelingenstroom in en uit Somalië? Kunt u daarbij zoveel mogelijk namen, plaatsen en grootte van ontheemden- en vluchtelingen en aantallen ontheemden aangeven?
- 3.1.2. Kunt u ook een overzicht geven van het aantal mensen dat per provincie in Centraal- en Zuid-Somalië in de verslagperiode ontheemd is geraakt?
- 3.1.3. Zijn er in de verslagperiode nog berichten geweest over ontheemden uit Zuid- en Centraal-Somalië die zijn gevlucht naar Puntland of Somaliland die gedwongen werden terug te keren?

- 3.1.4. Kunt u aangeven hoeveel mensen inmiddels zijn teruggekeerd vanuit Kenia en wat hun positie is?
- 3.2. *Opvang in de regio*
- 3.2.1. Kunt u de informatie over opvang in de regio actualiseren? Kunt u hier in het bijzonder aangeven wat de positie is van Somalische vluchtelingen in Jemen en Kenia.
- 3.2.2. Zijn er nog wijzigingen opgetreden in de mogelijkheden voor Somaliërs om een asielstatus of andere vorm van bescherming te krijgen?
- 3.2.3. Welke rechten en plichten hebben Somaliërs met een verblijfsvergunning in omliggende landen?
- 3.2.4. Zijn er in de verslagperiode gevallen bekend geworden van *refoulement* van opgevangen Somalische vluchtelingen door landen in de regio?
- 3.3. *Activiteiten internationale organisaties*
- 3.3.1. Kunt u beknopt weergeven wat de activiteiten zijn van relevante internationale organisaties in en ten aanzien van Somalië?
- 3.3.2. Kunt u aangeven wat het standpunt is van de UNHCR t.a.v. terugkeer van afgewezen asielzoekers uit Somalië?
- 3.4. *Terugkeer*
- 3.4.1. Kunt u de informatie over (gedwongen) terugkeer naar Centraal- en Zuid-Somalië actualiseren? Zijn er praktische belemmeringen die (gedwongen) terugkeer in de weg staan? Kunt u hierbij ook Somaliland en Puntland betrekken.
- 3.4.2. Kunt u aangeven vanuit welke landen gedwongen terugkeer plaatsvindt en waarheen deze terugkeer plaatsvindt binnen Centraal- en Zuid-Somalië? Kunt u hierbij ook Somaliland en Puntland betrekken.
- 3.4.3. Is er een verschil tussen de diverse clans/minderheden in de terugkeermogelijkheden naar de diverse gebieden?
- 3.4.4. Ondervinden uitgeprocedeerde asielzoekers die terugkeren problemen met de autoriteiten?
- 3.4.5. Kunt u ingaan op terugkeerders naar Al-Shabaab gebied, wat voor mensen zijn dit? Kunt u een inschatting geven van de omvang van de groep?
- 3.4.6. Wat zijn de risico's voor een uit het Westen teruggekeerde Somalier die zich in Al-Shabaab gebieden begeeft?
- 3.4.7. Wat zijn de risico's voor een (uit het Westen) terugkerende Somaliër in de overige gebieden, gelet op het wantrouwen en de dreigementen van Al-Shabaab?
- 3.4.8. Zijn er gevallen bekend waarin migranten die (gedwongen) terugkeren bij aankomst door de autoriteiten worden mishandeld? Zo ja, wat was hun behandeling? Zijn er leden van specifieke groepen die bij terugkeer vaker worden mishandeld dan leden van andere groepen en zo ja, voor welke groepen geldt dat? Maakt het hierbij welk soort document iemand bij zich heeft bij terugkeer?

Indien u vragen heeft over bovengenoemde aandachtspunten kunt u contact opnemen met

De Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie,
Namens deze,